

Pierwsza w Polsce kara za naruszenie RODO

Autor: adv. Krzysztof Szczecina, Partner

Decyzją z 15 marca 2019 roku Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO) nałożyła pierwszą karę pieniężną w Polsce za naruszenie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO). W ocenie organu, kontrolowana spółka nie zrealizowała obowiązku informacyjnego dotyczącego przetwarzania danych osobowych, skutkiem czego osoby, których dane były przetwarzane, nie mogły zrealizować praw wynikających z przepisów RODO (m.in. żądania usunięcia lub sprostowania danych osobowych). W rozstrzyganym przypadku miało to uzasadniać nałożenie kary w wysokości ponad 943.000 zł na kontrolowaną spółkę oraz nakazanie jej dopełnienia obowiązku informacyjnego.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy, kontrolowana spółka w ramach prowadzonej działalności pozyskiwała dane osobowe (w tym dane kontaktowe) ze źródeł powszechnie dostępnych, takich jak rejestr publiczny Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG).



Spółka zrealizowała obowiązek informacyjny wobec osób, których adresy e-mail znajdowały się w rejestrach (wysyłając 682.439 wiadomości e-mail). W przypadku pozostałych 6.671.368 osób, spółka dysponowała jedynie ich adresami korespondencyjnymi lub numerami telefonów, wobec czego powołała się na przewidziany w art. 14 ust. 5 pkt b) RODO wyjątek (wyłączenie obowiązku informacyjnego w przypadku gdy jego wykonanie jest niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernie dużego wysiłku), a dodatkowo zamieściła na swoich stronach internetowych informacje o przetwarzaniu danych osobowych oraz pełną klauzulę informacyjną.

Kontrolowana spółka wskazywała, że konieczność poniesienia niezwykle wysokich kosztów jakie wiązałyby się z wypełnieniem obowiązku informacyjnego tradycyjną pocztą (33.749.175,00 zł z tytułu przesłania korespondencji przesyłką poleconą ekonomiczną, zgodnie z zasadą rozliczalności) stanowi przykład „niewspółmiernie dużego wysiłku”, co uzasadnia powołanie się na wyjątek z art. 14 ust. 5 pkt b) RODO.

PUODO nie tylko nie podzielił argumentacji kontrolowanej spółki, ale uznał ją za okoliczność dodatkowo obciążającą. Przyznając prymat konieczności realizacji obowiązku informacyjnego wskazał, że jeśli dany podmiot dysponuje adresami osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, to powinien je poinformować, że przetwarza ich dane. Pozyskując dane z CEIDG, wchodzi bowiem w posiadanie adresu zarejestrowania działalności, a często także numeru telefonu, co pozwala na wysłanie tradycyjnego listu lub wiadomości sms.

O ile należy podzielić stanowisko PUODO w zakresie wagi realizacji obowiązku informacyjnego dla funkcjonowania systemu ochrony danych osobowych, o tyle uznanie przez organ, że sam fakt dysponowania przez dany podmiot danymi adresowymi osób, których dane są przetwarzane przesądza o tym, że przesłanie informacji, o których mowa w art. 14 RODO nie stanowi czynności „niemożliwej” oraz nie wymaga „niewspółmiernie dużego wysiłku” jawi się jako wątpliwe wobec braku pogłębionej analizy w tym zakresie.

Tymczasem wydaje się, iż kwestia ta wymaga poczynienia rozważań w szczególności w zakresie pojemności znaczeniowej „wysiłku” (np. kwestia wysiłku organizacyjnego i finansowego), skali w jakiej rzeczony wysiłek należy oceniać (inny będzie koszt wysłania kilkudziesięciu a inny kilku milionów przesyłek pocztowych), gradacji tego pojęcia (kiedy „wysiłek” można uznać za „niewspółmiernie duży”), czy wreszcie faktu, iż w przypadku przedsiębiorców ich dane są publicznie dostępne (a zatem skoro są jawne, ogólnodostępne to i oczekiwanie prywatności przedsiębiorców może być mniejsze, ponieważ takie osoby mają świadomość powszechnej dostępności ich danych osobowych, co wpływa na ocenę stopnia zagrożenia ich praw). W zależności od konkretnego przypadku, wnioski z analizy wskazanych okoliczności mogą skutkować przyjęciem odmiennej oceny w zakresie dopuszczalności powołania się na wyjątek z art. 14 ust. 5 pkt b) RODO.

Z uwagi na praktyczną doniosłość zagadnienia stanowiącego przedmiot decyzji PUODO pozostaje mieć nadzieję, że wskazane wątpliwości zostaną podniesione i wyjaśnione w ramach rozstrzygnięcia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, która przysługuje kontrolowanej spółce w niniejszej sprawie.

Decyzja PUODO:

<https://uodo.gov.pl/decyzje/ZSPR.421.3.2018>

Stanowisko kontrolowanej spółki:

<https://www.bisnode.pl/wiedza/newsy-artykuly/decyzja-urzedu-ochrony-danych-osobowych-w-sprawie-bisnode/>